Остапець В. О.
Національна академія прокуратури України, Інститут підготовки кадрів, старший викладач кафедри теорії діяльності та управління в органах прокуратури

МОРАЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНОГО ОБВИНУВАЧА З СУДОМ ТА ІНШИМИ УЧАСНИКАМИ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ

Україна сьогодні проходить черговий етап реформування та оновлення кримінально-процесуального законодавства. Розроблення проекту КПК України є важливим кроком на шляху до євроінтеграції. Крім того, в світлі вказаного процесу особливого значення набуває питання зміцнення авторитету судової та прокурорської системи, визначення етичних основ діяльності органів прокуратури. При реалізації конституційних функцій у сфері кримінального судочинства працівники прокуратури користуються певними владними повноваженнями і, передусім, є представниками держави, що покладає на них відповідальність за точне і неухильне дотримання норм закону та етичних норм.

Питання, що стосуються морально-правових засад кримінального судочинства висвітлювалися в роботах таких вчених, як Ю.М. Грошевий, З.З. Зінатуллін, Г.З. Зінатуллін, Я.О. Ковальова, А.Ф.Коні, В.О. Середа, Г.П. Середа, В.Д.Спасович, П. Сєргєіч, І.Я. Фойницький та ін.

В даній публікації хотілося б акцентувати увагу на проблемах, що стосуються морально-правових аспектів участі державного обвинувача у розгляді кримінальних справ в судах, його взаємодії з судом та іншими учасниками кримінального судочинства, зокрема, підсудним та свідками.

Особливу увагу приділено вивченню питання взаємодії державного обвинувача з судом, адже в умовах змагального процесу роль прокурора та суду дещо змінилася. Сьогодні на прокурора покладається обов'язок доказування вини особи, по суті він здійснює функцію обвинувачення, а суд відіграє роль арбітра, який повинен приймати рішення, враховуючи всі докази надані сторонами і обвинувачення, і захисту.

На початку судового розгляду кримінальних справ прокурор оголошує обвинувальний висновок і висловлює свою аргументовану позицію, щодо порядку дослідження доказів у справі. Право оголошення прокурором обвинувального висновку є цілковито обґрунтованим з точки зору і права, і моралі, так як кожен з учасників процесу повинен реалізувати свою функцію, в даному випадку реалізується функція обвинувачення. Оголошення обвинувального висновку є, по суті, ствердженням прокурора від імені держави винуватості особи у інкримінованому їй злочині. Звісно, в Конституції України закріплено презумпцію невинуватості особи, проте у слідчого, який розслідував справу, у прокурора, що здійснював нагляд за розслідуванням, у прокурора, який вивчав справу перед направленням її до суду та у прокурора, який затвердив обвинувальний висновок, формується чітке переконання у винуватості даної особи, інакше вони б не мали морального права та законних підстав для притягнення особи як обвинуваченого та направлення справи з обвинувальним висновком до суду.

Позиція прокурора щодо порядку дослідження доказів по справі завжди повинна базуватися на належному вивченні матеріалів кримінальної справи та доказової бази, з тим,